

Beheerplan: alle neuzen dezelfde kant op

Een belangrijk onderdeel bij Committed to Green is het opstellen van een (natuur)beheerplan.

Zo krijg je een beeld van welke planten- en diersoorten je op de baan kunt en wilt krijgen.

TEKST EN FOTO'S: GUIDO HAMELINK

Het natuurbeheerplan is een van de kerndocumenten van Committed to Green. Het plan moet kortetermijndoelstellingen weergeven die gericht zijn op een langetermijnvisie. Het omvat waardevolle (semi-)natuurlijke en cultuurhistorische elementen in de baan. Door de baan via inventarisaties in kaart te brengen, krijg je een beeld van de waardevolle planten-

en diersoorten en weet je wat de mogelijkheden zijn voor natuurontwikkeling. Deze Potentieel Natuurlijke Vegetatie speelt in op de samenhang tussen bodemsamenstelling en groeiplaatsfactoren als vochtigheid en klimaat.

Beemdtkroon

Door de inventarisatie is te beoordelen voor welke planten en dieren een plek

geschikt is. Je kiest dan voor een dier- en/of plantensoort die model staat voor een bepaalde groeiplaats. Een voorbeeld is de beemdtkroon. Deze heeft een mooie lila bloem en bloeit op vochtige, niet te voedselrijke bodem. Deze soort komt voor op graslanden van rivieren- en zeekleigebied. De beemdtkroon is overigens geen zeer zeldzame soort en is een realiseerbaar doel.

Beheer voor soort

Aan een doel wordt beheer toegewezen om de soort te handhaven zoals die is of om de soort in het gebied te krijgen. Het eerste heet instandhoudingsbeheer en het tweede ontwikkelingsbeheer. Door bijvoorbeeld droge ruigtes slechts eenmaal in het voorjaar en eenmaal in het najaar te maaien, stoor je typische drooggraslandsoorten niet in hun ontwikkeling of bloei. Hierdoor handhaaf je deze situatie en ontwikkel je het grasland voor gewenste nieuwe soorten. Een voorbeeld van ontwikkelingsbeheer is het afplaggen van de bovenste grondlaag om heide te krijgen.

Meer beheerplannen

Naast een natuurbeheerplan voor Committed to Green heeft een golfbaan meer soorten beheerplannen. De meeste banen hebben een allesomvattend baanbeheerplan waarbij de aandacht vooral naar de spelelementen gaat. Veel zaken zijn echter wel erg beknopt beschreven, zodat er een aantal soorten beheerplannen nader uit te werken zijn, zoals het boombeheerplan, bemestingsplan, natuurbeheerplan en het milieuzorgplan.

Communicatie

Een beheerplan is de koppeling tussen bestuur, management en uitvoering. Deze schakel van verantwoordelijkheden vraagt net als in elke andere bedrijfstak om een goede communicatiestructuur. De verschillende personen moeten hetzelfde doel voor ogen hebben. De baancommissie heeft de greenkeeping nodig voor de deskundigheid en uitvoering, en de greenkeeping heeft de baancommissie nodig om de goede budgetten te krijgen en om namens de club of de organisatie sturing en feedback te krijgen.

Prioriteiten stellen

De verantwoordelijkheid van de baancommissie en/of de clubmanager is dat de kwaliteit van de baan op het gewenste niveau wordt gehouden en dat hiervoor niet te veel geld wordt betaald. Om dit te realiseren is er een nauw contact met de greenkeeping nodig. Dit is immers de uitvoerende instantie. Voor de greenkeeping geldt dat het werk met de middelen die er zijn, zo goed mogelijk moet worden uitgevoerd. Maar een golfbaan is nooit klaar en wat is eigenlijk 'zo goed mogelijk'? Er zijn altijd werkzaamheden die nog moeten gebeuren en het zal toch duidelijk moeten zijn welke onderdelen het belangrijkste zijn. Dit heeft alles te maken met het stellen van prioriteiten. In de beheerplannen moeten dus concrete acties terug te vinden zijn met tegelijkertijd een jaar van uitvoering of een datum. Deze werkwijze zorgt voor een goede afstemming en schept geen valse verwachtingen.

In de bureaula

Wanneer een beheerplan niet de link legt naar de uitvoering en blijft steken in algemene verhalen over visie en beleid, belandt het in de bureaula. Dit is een van de moeilijkste kanten en is goed te verklaren. Mensen die beheerplannen maken, zitten aan de bestuurlijke kant. Voor deze groep is het moeilijk om de vertaalslag te maken naar concrete zaken zoals aantal maaibeurten en een dunningscyclus. En voor de greenkeeper is het vaak moeilijk een pagina's dik document samen te stellen waarin de maatregelen worden verantwoord vanuit een einddoel. Het slaan van de brug tussen management en uitvoering kent de nodige problematiek. Het management wil bijvoorbeeld de rondetijden terugbrengen om zo meer golfers tijdens spitsuur te kunnen herbergen. Waarschijnlijk oppert het management hier om op een aantal strategische locaties het gras korter en met grotere regelmaat te maaien, meer tegen klaver te spuiten en de fairways breder uit te maaien. Maar kan dit wel gezien de tijdsbesteding van de greenkeeping? Aan de andere kant wil de greenkeeper

Natuurbeheerplan

Een goed natuurbeheerplan bevat verschillende onderdelen om de vorm van het beheer te bepalen en bevat de stappen die nodig zijn om het einddoel te bereiken.

1. Wat zijn de mogelijkheden?
2. Wat wil je ontwikkelen of handhaven (bijv. beemdtkroon, struikheide)?
3. Wat is de waarde van de ontwikkeling en voor welke dier- en plantensoorten?
4. Welke maatregelen zijn hiervoor nodig (bijv. maaien, afplaggen)?
5. Wat zijn de kosten/tijdsbesteding van deze maatregelen?
6. Wanneer vind je het beheer geslaagd?

zich kunnen verantwoorden wanneer er klachten komen die in zijn ogen onterecht zijn. Als er klachten zijn over de snelheid van de greens, dan is het wel zo handig dat de greenkeeping kan aangeven dat er in theorie genoeg wordt gedaan aan de bodemsamenstelling en de vitaliteit van het gras, maar dat er een gebrek is aan mankracht of budget om bepaalde machines te kopen. 🌱

Guido Hamelink werkt bij NLadviseurs in Arnhem.
Info: telefoon 06-43000297 of www.nladvisers.nl

Met een goed natuurbeheerplan weet je of een bepaalde groeiplaats voor een planten- of diersoort geschikt is. De beemdtkroon met een mooie lila bloem bloeit bijvoorbeeld op een vochtige, niet te voedselrijke bodem.